

EESTI VABARIIK 100 – KAASAEGNE RIIK

Kolmapäev, 3. oktoober

- 20.30–22.30 Tervitusõhtu (Tartu vaksalihoone, Vaksali 6)
[Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts](#) – 30
EAÕSi esimees *prof Irene Kull* – tervitus
[Kärt Raud](#) – õppimine ülikoolis, harjutuskohtud ja suvekoolid
Tsiviilkohtumenetluse seadustiku kommentaaride (I–III) esitlus

Neljapäev, 4. oktoober

- 9.00–10.00 Hommikukohv
(Vanemuise kontserdimaja, ukсед avatakse kell 8.30)

Plenaaristung

(Vanemuise kontserdimaja)

- 10.00–10.30 Näidend „Meeta ja õigus“ – autor [Maimu Berg](#), lavastaja [Piret Kuub](#)
Näidendi tegevustik saab alguse 1920. aastal ja lõppeb 2018. aastal. Meeta Janno Villecourt, riigikohtu esimees Kaarel Parts ja õiguskantsler Anton Palvadre vaatavad tagasi Eesti oma õigusriigi tekke raskustele ja kommenteerivad praegust elu-olu Eestis õigusteaduse perspektiivist.
Näitlejad: Raivo Adlas, Urmas Kalla, Julia Laffranque (Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik, Tartu Ülikooli külalisprofessor)
Avamine – [Enn Tonka](#), Eesti Juristide Liidu president
[Irene Kull](#), Eesti Akadeemilise Õigusteaduse Seltsi esimees

Põhiseaduse tehnoloogia

Väitlusjuht: [Tarmo Jüristo](#), *Praxise juhatuse esimees*

- 10.30–12.00 *PhD Ülle Madise, Eesti Vabariigi õiguskantsler, Tartu Ülikooli külalisprofessor*
Ühiskonna muutumise kajastamine Põhiseaduses – ajalooline ja võrdlev vaade
[Jaan Tallinn](#), *visionäär/ettevõtja*
Eksistentsiaalsed riskid
[Vivian Loonela](#), *Euroopa Komisjoni asepresident Andrus Ansipi nõunik*
Eksistentsiaalsed võimalused

- 12.00–12.30 Kohvipaus

Tehnoloogia ja inimene

Väitlusjuht: *Mag. iur. [Sten Andreas Ehrlich](#), Sotsiaalministeeriumi tööala asekanstler*

- 12.30–14.00 Ajaloodoktor [Margus Laidre](#), *Eesti Vabariigi suursaadik Venemaal*
Kas uus aeg loob alati uue inimese? Kas tehnoloogia on teinud rohkem head või halba?
Dr [Katrin Merike Nyman-Metcalf](#), Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituudi külalisprofessor, e-Riigi Akadeemia uuringute ja juriidiliste küsimuste programmi juht
„Vanade“ põhiõiguste (privaatsus, intellektuaalomandi kaitse, jne) kaitse võimalikkus
Mag. iur. [Karmen Turk](#), advokaadibüroo TRINITI vandeadvokaat, Tartu Ülikooli IT-õiguse külalislektor, Euroopa Nõukogu ekspert
Robotid meie ümber, meiega koos ja meie nimel?

14.00–15.00 Lõuna, osalejate siirdumine sektsioonidesse

Tehisintellekt juristi teenistuses

(Vanemuise kontserdimaja)

- Väitlusjuht: *Mag. iur. [Hannes Vallikivi](#), Eesti Advokatuuri esimees, advokaadibüroo Derling vandeadvokaat ja juhtivpartner*
- 15.00–16.30 Jätame singulaarsuse ja robotitele hinge omistamise hetkeks kõrvale ning arutame, kuidas tehisintellekt juba lähiajal mõjutab juristide tööd. Kui palju õnnestub juristi tööd automatiseerida ja kui suur on innovatsiooni majanduslik mõju? Mida on tarvis teha õigusaktide ja toimikute masintöödeldavaks muutmiseks? Ega väike õigusturg ja ahas keeleruum või eestikeelsele õigusemõistmisele saatuslikuks saada?
[Sten Luiga](#), advokaadibüroo COBALT vanempartner, endine Eesti Advokatuuri esimees
[Tõnis Saar](#), Justiitsministeeriumi kantsler
[Evert Nõlv](#), legaltech ettevõtte ExtendLaw asutaja
- 16.30–16.50 Kohvipaus

Inimõiguste kaitse digitaalsel ajastul

(Vanemuise kontserdimaja)

- Väitlusjuht: *Dr. iur. [Mart Susi](#), Tallinna Ülikooli inimõiguste professor*
- 16.50–18.20 *PhD [Tiina Pajuste](#), Tallinna Ülikooli rahvusvahelise õiguse lektor*
Euroopa andmekaitse reformi teoreetilised ja praktilised väljakutsed
Mag. iur. [Karmen Turk](#), advokaadibüroo TRINITI vandeadvokaat, Tartu Ülikooli IT-õiguse külalislektor, Euroopa Nõukogu ekspert
Õigusriiklus digitaalses ühiskonnas – kas enesestmõistetavus või nõel heinakuhjas?
Dr. iur. [Mart Susi](#), Tallinna Ülikooli inimõiguste professor, ajakirja “East European Yearbook on Human Rights” peatoimetaja
Interneti tasakaalustamise valem
Uuringu “Sõnavabaduse kaitse uue meedia keskkonnas. Põhjamaade kogemus” tutvustus

Meditsiin ja karistusõigus: range vastutus vs parem kvaliteet

(V Spa konverentsikeskus)

Väitlusjuht: [Steven-Hristo Evestus](#), Riigiprokuratuuri juhtiv riigiprokurör
15.00–16.30 [MD, PhD Raul-Allan Kiivet](#), Tartu Ülikooli tervishoiukorralduse professor
Meditsiin ei vaja meediku karistamist vaid julgustamist
Dr. iur. Ants Nõmper, Ellex Raidla advokaadibüroo vandeadvokaat ja juhtivpartner
Meditsiiniõigus ei vaja arsti karistamist
[Kadri Tammepuu](#), Eesti Patsientide Liit, juhatuse liige
Patsient ei vaja arsti karistamist

16.30–16.50 Kohvipaus

Kes on süüdi? Kas jagamismajandus ja tehnoloogia võimalused muudavad meie arusaamist (õiguslikust) vastutusest?

(V Spa konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *Mag. iur. Kai Härmand, Justiitsministeeriumi õiguspoliitika asekancler*
16.50–18.20 *Dr. iur. Karin Sein, Tartu Ülikooli tsiviilõiguse professor, eraõiguse osakonna juhataja asetäitja*
Kes on mängijad? Tootja, tarbija, suurema ohuallika valdaja jm subjektid
Dr. iur. Janno Lahe, Tartu Ülikooli deliktiõiguse professor
Kes vastutab? Deliktiõiguse väljakutsed isejuhtivate sõidukite näitel
Dr. iur. Erkki Hirsnik, Tartu Maakohtu kohtunik
Kes vastutab? Karistusõiguse väljakutsed

Menetluse roll veendumuse kujundamisel

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuht: [Kairi Kaldoja](#), Lõuna Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör
15.00–16.30 [PhD Andreas Kangur](#), Tartu Ülikooli kriminaalprotsessi lektor
Inimsühholoogiaga arvestav kriminaalmenetlus
[Oliver Nääs](#), LEXTAL Advokaadibüroo vandeadvokaat ja partner
Tõendamine ja kohtu siseveendumuse kujunemine – menetluspoole tähelepanekud
Mag. iur. Sten Lind, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Tõendite lubatavuse ja usaldusväarsuse hindamise lahutamine: kohtuniku vaatenurk

16.30–16.50 Kohvipaus

Riigi, kohaliku omavalitsuse ja kogukonna roll sotsiaalhoolekandes

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuhid: [PhD Lauri Leppik](#), Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi Eesti demograafia keskuse vanemteadur
[Aare Kruuser](#), Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi lektor

- 16.50–18.20 *PhD Lauri Leppik, Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi Eesti demograafia keskuse vanemteadur*
Riigi, kohaliku omavalitsuse ja kogukonna roll sotsiaalhoolekandes
Dr. iur. Vallo Olle, Õiguskantsleri Kantselei, õiguskantsleri vanemnõunik
Sotsiaalhoolekande küsimused õiguskantsleri töölaual
Häli Tarum, Sotsiaalministeerium, hoolekande osakonna juhataja
Liiga palju või liiga vähe regulatsiooni? Kohaliku tasandi sotsiaalhoolekande olukord.
Aare Kruuser, Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi lektor
Õigus kui vahend sotsiaalhoolekande korraldamisel. Probleemid praktikas

Õigusajalugu I. Eesti – me arm ja hirm

(V Spa konverentsikeskus)

- Väitlusjuht: *Dr. iur. Marju Luts-Sootak, Tartu Ülikooli õiguse ajaloo professor*
15.00–16.30 Ajaloodoktor *Jaak Valge, Tartu Ülikooli uusima aja dotsent, Tallinna Ülikooli Eesti demograafia keskuse juhtivteadur*
Rahvaalgatuse ja rahvahääletuse regulatsioonide kujunemine Eesti põhiseadustes
PhD Ivo Juurvee, Rahvusvahelise kaitseuringute keskuse uurimisprogrammi juht ja teadur
Riigisaladuse õiguslik kaitse Eesti Vabariigis 1918–1940
PhD Merike Ristikivi, Tartu Ülikooli õiguse ajaloo dotsent
Õiguse tegemine eestikeelseks 1920–30-ndatel aastatel
Ajaloodoktor *Eero Medijainen, Tartu Ülikooli uusima aja professor*
Eesti tunnustamise ja mittetunnustamise probleemid
16.30–16.50 Kohvipaus

Õigusajalugu II. Eesti – me arm ja hirm

(V Spa konverentsikeskus)

- Väitlusjuht: *Dr. iur. Marju Luts-Sootak, Tartu Ülikooli õiguse ajaloo professor*
16.50–18.20 *Mag. iur. Hannes Vallikivi, Eesti Advokatuuri esimees, advokaadibüroo Derling vandeadvokaat ja juhtivpartner*
Eesti kohtute ja kohtunike saatus 1940–1941
Ajaloodoktor *Meelis Maripuu, Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige*
Õigussüsteemi rakendamine poliitilise režiimi teenistusse Eestis 1950. aastatel
Ajaloodoktor *Tõnu Tannberg, Tartu Ülikooli Eesti ajaloo professor*
Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas toimunud sõjajärgsetel kümnendel
Toomas Hiio, Tartu Ülikooli ajaloo- ja arheoloogia instituudi doktorant
Eesti (mineviku) õigusaktid kui ajaloolase uurimistöökü üs allikaid: tõetsingu ajatus ja kokkuleppe ajalikkus

20.00 **Pidulik õhtu**

(teaduskeskus AHHA – uksed avanevad kell 19.30 ja sulguvad kell 23.30)

Reede, 5. oktoober

Õiguskeel I. Euroopa keel on tõlkimine (*Umberto Eco*). Uued keeletehnoloogiad ja õiguslikud väljakutsed

(V Spa konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *PhD Heiki Pisuke, Euroopa Komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraadi eesti keele osakonna juhataja, Tartu Ülikooli külalisprofessor*

9.30–10.30 Kuidas Euroopa Liidu õigusaktist saab Eesti õigus? Kas masin hakkab tõlkima õigusakte?

Osalejad: *Merit-Ene Ilja, Euroopa komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraadi direktor, endine Eesti Õigustõlke keskuse direktor; Madis Vunder, Euroopa Kohtu mitmekeelsuse peadirektoraadi direktor; Ann Stolfot, Euroopa Liidu Nõukogu õigusteenistuse keelejurist; PhD Mark Fišel, Tartu Ülikooli arvutiteaduse instituudi keeletehnoloogia dotsent; Dr. iur. Kadri Siibak, Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna peaspetsialist*

10.30–11.00 *PhD Aleksei Kelli, Tartu Ülikooli intellektuaalse omandi õiguse professor, CLARIN ERIC (European Research Infrastructure Consortium for Language Resources and Technology) õiguskomitee esimees*

PhD Arvi Tavast, qlaara asutaja

Revolutsioon keeletehnoloogias ehk milliseid õiguslikud küsimused tekivad eesti keele õpetamisel külmikule?

11.00–11.30 Kohvipaus

Õiguskeel II. Õigusaktide ja kohtulahendite arusaadavus ja tõlgendamine

(V Spa konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *Mag. iur. Andres Parmas, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik, Tartu Ülikooli karistusõiguse assistent*

11.30–13.00 Sõna, termin, mõiste: õigusaktide keelekasutus. Kellele peavad olema õigusaktid ja kohtulahendid arusaadavad?

Osalejad: *Allar Jõks, Advokaadibüroo SORAINEN partner ja vandeadvokaat; Katre Kasemets, Eesti Keele Instituudi vanemterminoloog; Helen Kranich, Õiguskantsleri Kantselei, õiguskantsleri vanem-nõunik; PhD Raul Narits, Tartu Ülikooli võrdleva õigusteaduse professor; Virgo Saarmets, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik; Brit Tammiste, Justiitsministeeriumi analüüsitalituse nõunik*

Riiklus ja Euroopa Liit: suveräänsuse ja põhiseaduse piirid

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *PhD Carri Ginter, Tartu Ülikooli Euroopa õiguse dotsent*
9.30–11.00 *Prof Anneli Albi, Kenti ülikool, Canterbury, Suurbritannia*
Ülevaade Euroopa Teadusnõukogu grandiprojekti „Rahvuslike põhiseaduste roll Euroopa ja globaalses valitsemises“ tulemustest
LLM Madis Ernits, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna doktorant
Riigi otsustusõiguse üleandmise sätestuse võimalikest muudatustest
PhD Eve Fink, advokaadibüroo FINK vandeadvokaat
Õiguspärase ootuse kaitse printsiibi muutumine Euroopa Liidu õiguskorra kaudu
PhD Carri Ginter, Tartu Ülikooli Euroopa õiguse dotsent
Põhiõiguste piirangute õigustamise erisused Euroopa Liidu ja riigisisiseses õiguses pöördiskrimineerimise näitel

11.00–11.30 Kohvipaus

Tehnoloogia maksustamine ja maksustamise tehnoloogia

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *Dmitri Jegorov, Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika asekanstler*
11.30–13.00 *Guido Viik, ettevõtja ja futuroloog*
Tehnoloogia muudab maailma ja meid: töötamine tulevikus, inimese seos riigiga ja sotsiaalkindlustusega, tööjõud vs robotid, andmed on uus nafta.
LLM Helen Pahapill, Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika nõunik
Internet kui uus jurisdiktsioon: kuidas olla igal pool ilma igal pool olemata: kas on aeg kasumi maksustamise põhimõtted maailmas ümber vaadata?
Evelyn Liivamägi, Maksu- ja tolliameti maksude osakonna juhataja
Tehnoloogia mõju maksuhaldusele: kas tulevikus on maksudeklaratsioonid ja maksuametite üldse vaja ning mida tähendab tehnoloogia maksuauditile?

Riikliku süüdistusfunktsiooni üleandmine advokatuurile riigireformi kontekstis: arutelu sisust, plussidest ja miinustest

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuht: *PhD Eerik Kergandberg, riigikohtunik*
9.30–11.00 *Paul Keres, advokaadibüroo Glikman Alvin & Partnerid vandeadvokaat ja partner*
Jaanus Tehver, advokaadibüroo Tehver & Partnerid vandeadvokaat, Eesti Advokatuuri aseesimees
Lavly Perling, riigi peaprokurör

11.00–11.30 Kohvipaus

Kohaliku omavalitsuse reform

(Dorpati konverentsikeskus)

Väitlusjuhid: Õigusteaduste doktor [Igor Gräzin](#), Euroopa Parlamendi liige
[Aare Kruuser](#), Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi lektor

11.30–13.00 [Airi Mikli](#), Riigikontrolöri nõunik

Haldusreformi õppetunnid

PhD Külli Taro, Õiguskantsleri Kantselei, õiguskorra kaitse osakonna juhataja

Kuidas haldus- ja riigireform võiks õigusloomet mõjutada?

PhD Aleksander Pulver, Tallinna Ülikooli loodus- ja terviseteaduste instituudi isiksusepsühholoogia lektor, eksperimentaalpsühholoogia ja käitumisteaduste konsultant

Riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevuse korraldamisega seonduvad probleemid.

Psühholoogi vaatenurk.

Õigusteaduste doktor Igor Gräzin, Euroopa Parlamendi liige

Õigus kui vahend riigi- ja kohaliku omavalitsuse reformi teostamisel

13.00–14.00 Lõuna

Kaasaegne riik. Kuidas edasi?

(Dorpati konverentsikeskus)

14.00

Prof Toomas Asser, Tartu Ülikooli rektor

Õigusteaduse vikipeediakonkursi „Eesti õigus“ auhindade üleandmine

Väitlusjuht: *Dr. iur. Irene Kull, Tartu Ülikooli tsiviilõiguse professor*
Eesti Akadeemilise Õigusteaduse Seltsi esimees

Kahe päeva arutelud võtab kokku poodiumdiskussioon. Erinevate õigusametite ja –harude esindajad toovad kuuldust välja enda jaoks olulisima. Mida saab ja tuleb kohe ära teha, et meie õiguskord toetaks paremini tehnoloogia arengut ja ühiskonna kohanemist sellega? Küsimuste ja repliikidega kutsutakse osalema ka kuulajad.

Podiumil arutlevad:

[Mati Kadak](#), Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja esimees; [Ülle Madise](#), õiguskantsler;

[Lavly Perling](#), riigi peaprokurör; [Priit Pikamäe](#), Riigikohtu esimees;

[Meelis Pirn](#), Eesti Juristide Liidu tegevpresident; [Urmas Reinsalu](#), justiitsminister;

[Merle Saar-Johanson](#), Notarite Koja esimees; [Karin Sein](#), Tartu Ülikooli tsiviilõiguse professor;

[Hannes Vallikivi](#), Eesti Advokatuuri esimees